

Yang Isinulat Ni Pablo Tung Mga Taga EFESO

Patkaw Ang Pasanag Tung Kumpurming Magbasa

Yang sulat ang naa ipinasulat ni Pablong ipinaekel tung sam pundaan yang mga tumatalig duun tung siudad ang Efeso. Atiing pagpasulat na, agditinien pa duun tung siudad yang Roma natetenged tung pagparakawutun na yang Matinlung Balita natetenged tung kalibrian ang pinagtukud ni Ginuung Jesu-Cristo.

Tung pinagimpisaan yang sulat na, ipinagpasanag na tung nira natetenged tung pinagplanu kang lagi yang Dios ang para ipatayu-tayu na rang pisan ang papagturunuen si yang tanan ang bagay ang inimu na tung kaliwatan ang naa pati tung kalangitan ang ti Jesu-Cristo yay papagmanguluen na tung nirang tanan (1:10). Purisu pinaktel ni Pablo yang mga isip yang mga tumatalig ang magsarasaan da ta kinaisipan alang-alang da ilem tung pagkarapulitan nira ni Jesu-Cristo ugud yang mga ubra-ubra nira magkatunu tung pinagplanu yang Dios para tung nira.

May mga pananglit ang ginamit nang pagbadbad tung mga isip nira kung unu pay nagadapatan yang pagsarasaan nirang mga tumatalig. Yang tanan ang mga tumatalig tung bilug ang kaliwatan ipinananglit na tung mga parti-parti yang sa nga tinangunian ang ti Jesu-Cristo yay maning pa tung kulu yang tinanguning atia (4:1-16). Ipinananglit na ka tanira tung sasang balay ang dakulu ang ti Jesu-Cristo yay maning pa tung pinakaimpurtanting batung pagpabilug tung intirung balay (2:19-22). Pati yang duruang magkasawa ipinananglit na ka tung ni Jesu-Cristo may yang tanan ang pamagtalig tung anya (5:21-33).

May mapangayapan ta tung sulat ang naa natetenged tung matinlung pagkarasawaen yang magkarasawa may tung matinlung rilasyon yang maggirinikanaan pati yang mamagagalen (5:21-6:9).

Tung pinagtapusan ni Pablo ta bitala, may durung tinlung mapangayapan ta natetenged tung nagipasangkap yang Dios tung yaten ang mga tumatalig ang ipagmanada tang manguntiel tung mga idya ni Satanas ang pirming pagtagam ta daya tung yaten (6:10-20).

Yang Kamtangan Yang Sulat Ang Pinagbulus-bulus:

1:1-2 Yang Intrada Yang Sulat

- 1:3-14 Yang Pagdarayawen Ni Pablo Natetenged Tung Pagpakaayen Yang Dios Tung Nirang Mga Tumatalig Ekel Tung Pinagtalus Ni Jesu-Cristo
- 1:15-23 Yang Nagipagampu Ni Pablo Para Tung Nira
- 2:1-10 Yang Nagapatielan Yang Dios Ang Magtapnay Tung Mga Tau Suluminti Ilem Yang Kaneeman Nang Ibinuluntad Na
- 2:11-22 Pinapagsarasa Ra Yang Dios Yang Mga Judio May Yang Belagan Mga Judio Ekel Tung Ni Jesu-Cristong Parariung Tinapnay Na
- 3:1-13 Natetenged Tung Katuyuan Yang Dios Ang Nagpiar Tung Ni Pablong Magparakawutun Tung Belagan Mga Judio
- 3:14-21 Yang Nagipagampu Si Ni Pablo Para Tung Nira
- 4:1-16 Natetenged Tung Pagsarasaan Nira Ang Ya Agasikasuyay Nira Ta Maayen
- 4:17-5:2 Yang Dating Pagurubraen Nira Dapat Ang Mapaklian Ta Baklu Ang Uyun Tung Kaleyagan Yang Dios
- 5:3-21 Yang Mga Pagurubraen Ang Magkabagay Tung Mga Tumatalig
- 5:22-33 Natetenged Tung Palaksu Yang Matinlung Pagkarasawaen Ang Nagauyuan Yang Dios
- 6:1-4 Natetenged Tung Matitinlung Ugaling Dapat Ang Usuyun Yang Maggirinikanan
- 6:5-9 Natetenged Tung Matitinlung Ugaling Dapat Ang Usuyun Yang Mamagaragalen
- 6:10-20 Nagipasanag Na Kung Ya Pa Agaring Mapanguntielan Nirang Batukan Na Satanas
- 6:21-22 Natetenged Tung Ni Tikiko Ang Nagipaangay Na Duun Tung Nira
- 6:23-24 Yang Pagtapusan Yang Sulat Ang Tanira Si Ay Nagipagampu Na

Yang Intrada Yang Sulat (1:1-2)

1 ¹Yang nagpasulat yang sulat ang atia, ya ra yuung ti Pablong naging apustul ni Jesu-Cristo natetenged ilem ang yay kalelyagan yang Dios tung yeen. Ipinaekelu ra tung numyung ibinilang da ka yang Dios ang mga tauan na kang sadili asan tung Efeso ig bugus ka yang pagtaraligen mi tung ni Jesu-Cristo. ²Yang nagipagampuu para tung numyu ang mas pang maispirinsiaan mi yang kaneeman may yang kalimengan ta isip ang liit tung Ama tang Dios durua tanira ni Ginuu tang Jesu-Cristo.

Natetenged Tung Mga Kaayenan Ang Indig Dakaten Ta Mata Ang Yay Nagadapatan Yang Kaampiran Nira Tung Dios (1:3-14)

³Magkabagay rang pisan ang ita magdayaw tung Dios ang ya ka man mismu yang Dios ang pinanaligan ni Ginuu tang Jesu-Cristo atiang taa pa rin tung kaliwutan ang naa ig ya kay paganingen nang Ama Na. Bagay ang pisan ang yay dayawen ta ay natetenged pinakaayenita ra anya ta maayen ekel tung pagkarapulitan ta ni Jesu-Cristo. Pinakdulanita

ra nganing anya ta maskin unu pang mga kaayenanay ang para tung ikatinlu yang pagpangabui tang naang baklu^a. ⁴Pariu ra atiang indi na pa nagaimu yang kaliwutan, pinagpilikita rang lagi anya ang para ita maging anya rang sadili ekel tung talusun ni Jesu-Cristong magpakugmatay. Yang katuyuan nang nagpilik tung yaten ay ugud ita maging limpiu ra tung pagterelengen na ang anda ra kay mabangdan na tung yaten. ⁵Natetenged ilem tung gegma na tung yaten, disti pa tung katebtewan, dinisisiunanita ra kang lagi anya, ang maskin tabtab da ka man yang rilasyun ta tung anya, ibilangita ra ka enged anyang mga ana nang sadili^b. Kipurki ya ra kang lagi ay nagaayunan nang buatan. ⁶Yang luluuan na, asan da nga dayaway ta tung kaneeman nang durung pisan agkabewereng ang ipinagpaita nang bugus tung yaten ekel tung pinagtalus ni Jesu-Cristo ang yay paganingen nang Ana Nang nagamaal na.

⁷⁻⁸Natetenged ilem tung anyang nagpaturuk yang dugu na, ginawarita ra anyang para indiita ra madayunan ang masintinsiaan yang Dios. Bilang asanita ra nga patawaray na tung tanan ang mga paglalampasen ta tung mga katuwulan na. Talagang inding pisan mapasiring-siringan yang kaneeman nang atiang ibinugus na tung yaten. Nunut da ka ta pagpawayang na tung mga isip ta ang para maintindian ta kung unu pa enged ay pagasikad na. ⁹Pinapagintindiita ra ka nganing anya kung unu pay pinagplanu na ra kang lagi atiang primiru ang indi pa rin nagaintindian ta mga tau ta namagtukaw. Yang kamtangan yang planu nang atia, uyun ang pisan tung gustu nang mainabu ang duun ipapanaway na tung ni Jesu-Cristo. ¹⁰Yang katuyuan na tia ay ugud kung kawutun da nganing yang uras ang magkatama, yang tanan ang inimu na maskin tung kalangitan, maskin tung katanekan man, luwus dang papagsarasaen na sing papagturunuen ang ti Jesu-Cristo yay pamilugan nirang tanan. ¹¹Dispuis ekel ka tung anya, pinagpilikita ra ka yang Dios ang itay maging mga tauan nang sadili. Ay disti pa atiang primiru naisipanita ra kang lagi anya ang yay buatan na tung yaten ay uyun ang pisan tung planu na ang tanya ka man yang pagerekelen tung tanan ang bagay ugud mainabu ra yang kumpurming gustu nang mainabu. ¹²⁻¹³Yang katuyuan nang nagpilik tung yaten ay ugud ipagpadengegita tung anya ang para mas pang dayawen tung anya yang pagkadios nang durung pisan agkainildawen. Ta yaming mga Judio, lugurami ra ka asan

^a 1:3 Kung getesen tang ilakted yang inaning na tung bitalang Giniriego, maning taa yang palaksu na: “kaayenan ang ispiritual ang panlangit.” Kung unu pang klasiay ta mga kaayenan, asan da ilem ngaintindiy ta tung magdarasun ang isinulat ni Pablo 1:4-14.

^b 1:5 Yang dating pagkabetang ta dumaitang tau tung Dios ay nagpanadiliita ra ka man ang nagpaalawid tung anya. Purisu asan da ngaintindiy ta kung unu pag katindu yang gegma na tung yaten ang ibinilangita ra anyang mga ana nang sadili.

ang yami tukaw tung numyung nagtalig tung ni Ginuung Jesus ang ya ra ka man yang paganingen ang Cristong nagaelatan da kang lagi yamen ang magkawut. Pati yamung belagan mga Judio, ya ka. Luguramu ra ka, ay atiang pagpamati mi tung kamatuuran ang ipinagpakawut tung numyu ang ya ra ka man yang Matinlung Balita kung ya pa agaring magkatiniramu ra ta kalibrian mi, pinananged mi rang nagtalig yang mga sadili mi tung ni Jesu-Cristong nagpatapnay. Tung uras ang atii, pinapagtinir da yang Dios tung numyu yang Espiritu Santo ang yang kaalimbawaan na yay maning pa tung sasang markang pagpaingmatuud ang yamu talagang anya ra. Pinapagtinir na tung numyu ang katulad ka tung pinangakuan na kang lagi^c. ¹⁴Yang sam bilug pang kaalimbawaan yang Espiritu Santong pagtinir da tung yaten, maning pa tung sasang pundung ipinatkaw ra yang Dios tung yaten ang para ya ray pagbakeran yang mga isip ta ang tung uri, itang sinadili na, ipalibriita ra engaged ang pisan anya tung tanan ang mga malalain^d. Kung mainabu ra nganing tia, asan da engaged nga dayaway ta yang pagkadios nang mas pa.

Nagipagampu Na Ang Tanira Paeyangan Yang Espiritu Santo Ta Ipagintindi Nirang Mawayang (1:15-23)

¹⁵⁻¹⁷Kapurisu kumus maning da ka man tia yang binuat yang Dios, ta yeen tanya, impisa pa atiang pagkabalitaw ang yamu unu pagtaligamu ra tung ni Ginuung Jesus ig paggeregmaanamu unung magpurutul, anday katadeng-tadengan yang pagparasalamatenu tung Dios natetenged tung numyu. Nagipagampuamu ka ngani yeen ang pirmi tung anya ang ya kay Dios ang pinanaligan ni Ginuu tang Jesu-Cristo ang taa pa rin tung kaliwutan ig ya kay nagyaring Ama ta tung langit ang durung pisan agkatinlu yang pagkadios na. Yang nagaingaluku tung anya, ang yang Espiritu Santong pinapagtinir na tung numyu, ya ray magpaeyang ta ipagintindi ming mawayang tung kamatuuran ang ipinagpabunayag na tung yaten ugud mas pang mapanimanan mi tung mga sadili mi mismu kung unu pag kapuirsaay yang pagpaktel na tung yaten. ¹⁸Yang pagpaeyang na ta maning tia tung numyu, duun ipapanaway na tung pagpabuskad na tung mga painu-inu mi ugud asan da engaged nga maresmesay mi ta mupia kung unu pag katinlu yang kaayenan ang nagielat na tung numyu ang ya ra kay nagapakbat mi. Yang pagpakbat ming atia, ya ra kay minyang tung isip mi atiang pagbeteng yang Dios tung numyung magtalig yang mga sadili mi tung ni Ginuung Jesus. Asan da ka nga maresmesay mi kung unu pag kaawunda yang ikadengeg na tung yaten ang binuat na rang mga tauan nang sadili. ¹⁹⁻²⁰Asan da ka

---

^c 1:12-13 Mga Binuat-buatan 1:4-5; 2:32-33; 2:38-39   ^d 1:14 Lugud da yang mga tinanguni tang baklu pati yang kaliwutan ang baklu. Ikumpalar tung Efeso 4:30.

ngaispirinsiaay mi kung ya pa agarig ketel yang puiursa nang pagerekelen tung yaten ang mga tumatalig ang inding pisan mapakdingan. Anday dumang sukat yang puiursa nang atia, kung indi, ya ra mismu yang ipinagpaita na atiang pagpabungkaras na tung ni Jesu-Cristo ang pagkatapus pinadengegan na kang pinakarung tung tepad nang ampir tung tuu na ang para kasiraan da ka tanirang mamaggarraemen tung tanan. ²¹Purisu numaan landaw rang pisan tanya ta kagaeman tung tanan ang kinalasi-kalasi ta mga taung indi nagaita ang may mga kagaeman ka nira, maskin unu pag ketelay nira, maskin unu pang kinatakwananay. Maskin ninu pang aranay ang nagabantug numanyan tung panimpu tang naa, maskin pa tung panimpung kawutun ang yay pangultimung timpu, andang pisan ay aran ang landaw pa ta kabantug tung aran na. ²²⁻²³Yang tanan ang pinagimu yang Dios, luwus dang ipinagaem na tung anya. Ang pagkatapus tanyang may kagaeman tung nirang tanan, ya ra kay pinapagmangulu na tung intirung kabilugan yang mga tumatalig ang kada sam pundaan. Yay maning pa tung tinanguni na taa tung katanekan ang yay nagipapagatu nang nagipapagatu tung sadili na ang para tung nira ra ngaitaay ta mga tau kung unu pag katinlu yang ugali na ang tanya ka man yang may kagaeman tung tanan.

Nagapapagsunaid Na Yang Dating Nabtangan Nira May Yang Baklu (2:1-10)

2 ¹Ta yamung belagan mga Judio, atiang indiamu pa nagapagtalig tung ni Ginuung Jesus, kung sigun tung pagurusuyun tung kalelyagan yang Dios, maningamu pa tung sasang patay ang inding pisan kumiknel. Pirmiamu ra ilem ang naglalampasen tung mga katuwulan nang nagpakasalak tung anya. ²Atii kanay, nagpaguyuramu pa tung sistimang pagandar taa tung kaliwutan ang naa ig nagusuyamu pa ka tung kalelyagan yang pagmangulu^e tung sistimang atia ang yay paggarraemen tung pamilat-pilatan ang pagkalalangan tung mga tau tung tinaluk ang para mamagkuntra tung Dios ig mamagpasilawet ka tung yaten ang mga tau. Ya kay pagpaktel tung isip yang mga taung pamagpasuag tung kalelyagan yang Dios. ³Pati yaming mga Judio, ya ka. Itang tanan, anday inaning, maning ka man tia yang bida ta atii kanay, ay kumpurmi ra ilem yang nauyunan yang mga tinanguni ta may yang minyang tung mga isip ta, ya ra ilem ay pinapsawan ta. Purisu tung dating nabtangan tang atii, indi maimu ang indiita dangaten yang kasisilagen yang Dios ang magsintinsia tung yaten tung kalainan ang katulad ka tung kadaklan.

⁴Piru yang Dios tanya, kumus lutuk ang pisan yang gegma na tung yaten, ya ray ipinagpaita na tung yaten ta kaidaw nang awundang pisan.

^e 2:2 Anday duma tia, ti Satanas.

⁵Purisu, atiang panalugpatayita pa tung anyang paglalampasen tung mga katuwulan na, pinaeyanganita ra anya ta pagkatau tang baklu ang para kumiknelita rang magususy tung mga kalelyagan na. Yang kaalimbawaan ta, maning pa tung kasiraanita ra ka ni Jesu-Cristong binui na si kang uman. ⁶Katulad tung ni Jesu-Cristong pinabungkaras na ang pagkatapus maktel da yang pagurulagen na, ta yaten ang kumpurming nagtalig da tung anya maning ka tia yang nainabu tung yaten. Maning pa tung pinabungkarasita ra ka yang Dios ang pagkatapus nagapagulagita ra kang nagapagusuy tung nagauyunan na. Katulad ka tung ni Jesu-Cristong pinakarung yang Dios tung tepad na, maning ka tia yang nagabtangan ta. Maning pa tung ipinaugpuita ra ka yang Dios tung anya ang simanyan kasiraanita ra ka ni Jesu-Cristong pandeeg tung mga taung indi nagaita ang pamagtagam ta pasilawet tung yaten. ⁷Atia, ya ray pinapuistuan yang Dios tung yaten ugud tung uras ang kawutun, mapabistu na rang mapabistu tung tanan kung unu pag katinlu yang kaneeman nang atiang ipinagpaita na tung yaten ang yay inding pisan mapasiring-siringan ang tanya duru ka man agkaayen tung yaten ekel tung pinagtalus ni Jesu-Cristo. ⁸Ay kipurki natetenged ilem tung kaneeman nang atia, tinapnayamu ra anya atiang pagtalig mi yang mga sadili mi tung ni Ginuung Jesus. Yang pagtapnay nang atii tung numyu, belagan tung sadiling patakarang mi, kung indi, yamu ra ilem buluntaray na. ⁹Andang pisan ay natengeran na tung mga buat-buat ming mga matitinlu nusias ya ray pagdakulan ta mga kulu ming magpabugal. Purisu, maskin tinu pa tung yaten, asanita ra nga pisanay ta pagdakulan yang kulu tang magpabugal din. ¹⁰Ay kipurki suluminti ilem tanya ang may pagurubraen tung mga sadili ta ay atiang pagtalig ta tung ni Jesu-Cristo, maning pa tung bakluita sing inimu na^f Yang katuyuan na tia ay ugud simanyan mapagpaluaita ra ta mga buat-buat ang matitinlu ang disti pa tung primiru, ya ra kang lagi ay ipinagsimpan na ang para ya ray buaten ta.

Pinapagsarasa Ra Yang Dios Yang Mga Judio May Yang Belagan Mga Judio Ekel Tung Ni Jesu-Cristong Parariung Tinaligan Nira (2:11-22)

¹¹Kapurisu ta yamung dating taga duma-rumang nasyun ang belagan mga Judio, maayen pang pademdeman mi ra kanay yang pagkabetang ming dati atiang indiamu pa nagapagtalig tung ni Jesu-Cristo. Yamu aganingay ta mga Judio ang belaganamu unu mga tauan yang Dios sigun ang yang mga tinanguni mi anday tandang binuat ang katulad ka tung nira. Yang ugaling atiang nagapapaktelan nira, nagaskean ta sasang

---

^f 2:10 Pariu ka ta palaksu tung sinambit tung Juan 3:3, 5; 2 Corinto 5:17; Galacia 6:15; Tito 3:5.

ubra ka ilem ta tau ang yang maguman ya ka ilem yang tung tinanguni nira^g. ¹²Pademdeman mi ka ang atii kanay yamu anday kaliwutan mi natetenged tung paganingen ang Cristong nagaelatan yang mga Judiong magpakaayen tung nira. Belaganamu ka mga kinasakpan yang nasyun nirang Israel ang atiang primiru yay pinagpilik yang Dios ang maging mga tauan nang sadili. Anda kay kalalabten mi tung ipinagpakigpaigu na tung nasyun nira. Inulit na ra ka nganing ang pinaugtunan ta pira pang bisis ig pinanuntan na ra ka ta sasang pangaku na^h. Yang nabtangan mi taa tung kaliwutan ang naa, anday mabaked ang mapatielan mi ang para magpakbatamu ra rin tung kaayenan tung uri ta kaldaw, ay alalawiramu pa tung matuud ang Dios. ¹³Piru numanyan, kumus pagkarapulitanamu ra ni Jesu-Cristo, yamung alalawid pa rin tung Dios, ipinarampilamu rang pisan anya tung sadili na natetenged ilem tung ni Jesu-Cristong nagpaturuk yang dugu na ang yay nagpakeet tung pagrarampilan ming atia yang Dios. ¹⁴Ay kipurki telengan mi. Tanya mismu yang nagpatinlu tung rilasyon tang duruang grupu, bilang yaming mga Judio ig yamung belagan mga masigkanasyun yamen. Ekel tung pagpakugmatay na, pinapagsarasaita ra anya ay kinuat na ra yang pagkinuntraay ta ang yay maning pa tung sasang padir ang pagberelaganan ta ra rin. ¹⁵Bilang asan da ngaimbaliduay na yang sistima yang mga katuwulan ang nagipatuman tung nasyun yamen ang Israel, ugud yang duruang grupung naa, puidi rang imuen nang midyu tung sang nasyun ilem ang baklung eyang ang yang kumpurming magtalig tung anya, maging Judio kag belag asan da ngalgud. Ya ray papanaw nang nagpatinlu tung rilasyon yang duruang atia ang dati-rati pagkakuntraan ang paglinawayay. ¹⁶Yang sam bilug pang katuyuan yang pagpakugmatay na ay ugud asan da nga kuatay na yang pinagsangkelan da rin yang isip yang Dios ang magpaulik din tung mga tau ang tanirang tanan nangablag da tung anyaⁱ. Ya ray binuat na ugud tanirang durua pa rin ang grupu, parariung mapaulik na tung Dios ang maging sang grupu ra ilem ang yang kaalimbawaan nira simanyan, maning pa tung sa nga tinangunian da ilem. Asan da nga pukisay na yang paglinawayay nirang duruang grupu. ¹⁷Kidispuis pa, yamung belagan nasyun ang Israel ang paganingen ang “alawid tung Dios” may yaming dating nasyun ang Israel ang paganingen ang “alenget tung Dios”, parariuita rang pinalengtan ni Jesus yang mga kinaisipan tang binuskad. Ipinapanaw na tung mga

---

^g 2:11 Bilang dakulu yang pinagapartian na tung sasang agubraen yang Dios tung kinaisipan ta sasang tau ang asan da magbaklu yang pagpangabui na ang katulad ka tung sinambit ni Pablo tung Roma 2:29; Filipos 3:3, may Colosas 2:11. ^h 2:12 Yang nadapatan yang pangaku nang atia puiding natetenged tung pagkawut yang paganingen ang Cristo may tung kalibrian ang tukurun na. ⁱ 2:16 2 Corinto 5:19-20

taung pinanuwul nang magparakawtun yang Matinlung Balita ang duun da ngaintindiy yang mga tau kung ya pa agaring mapaulikita anyatung Dios ig kung ya pa agaring maguruyunanita rang duruang grupu ekel tung anyang magpasasa tung yaten maskin unu pang nasyunay. ¹⁸Bilang natetenged tung pagpakugmatay na, itang durua pa rin ang grupu, parariuita rang may diritsyung magpalenget tung Ama tang Dios ekel tung sam bilug ilem ang Espiritu Santong parariuita rang nagapatiniran nang yay pagpaktel tung yaten ang pagpalenget^f. ¹⁹Ig disir, ta yamung belagan ka man mga Judio, belaganamu ra ka maning pa tung dumang tau ang anday kalalabten mi tung mga tauan yang Dios, kung indi, nagluluguranamu ra ka tung kadaklan ang binuat da ka yang Dios ang mga tauan nang sadili bilang sakepamu ra ka yang pamalay-walay na. ²⁰Yang sam bilug ang kaalimbawaan mi, yamu maning pa tung mga kasangkapan ang nagkarataked da tung sasang dakulung balay ang nagipakdeng yang Dios. Yang maning pa tung pundasyun na, ya ra yang Matinlung Balitang ipinagpakawut yamen ang mga apustul, kasiraanami ra ka yang dumang mga manigpalatay. Yang maning pa tung dakulung batung pinasagi ang yay pinakaimpurtanting batung pamilugan yang intirung balay, ya ra ti Jesu-Cristo^k. ²¹Kumus tanyay pagsurugpat-sugpaten tung mga kasangkapan ang papagaratu-atuen, asan dag pagbaked agpagbaked yang intirung balay ang naang ya ray pagyaring sagradung pagatiniran yang Dios ekel tung pagkarapulitan ta ni Ginuu ta. ²²Natetenged tung pagtaraligen mi tung anya, pati yamung belagan mga Judio, gapilamu ra tung maning pa tung balay ang naang nagipakdeng, kasiraanamu ra ka yang mga Judiong kumpurming pagtalig ka tung anya. Bilang yamung tanan maning pa tung balay ang atiang ya ray pagyaring pagatiniran yang Dios ekel tung Espiritu Santong pagtinir tung numyu.

**Natetenged Tung Katengdanan Ang Ipinagpiar
Yang Dios Tung Ni Pablo (3:1-13)**

3 ¹Kapurisu natetenged tung binuat yang Dios ang atia ang pinapagsarasaamu ra anya yang mga putul ming mga Judio, yuung ti Pablóng sasang ditiniadu tani natetenged ilem tung pagkererengenu tung ni Jesu-Cristo arangan da ilem tung maning tung numyung belagan mga Judio^l— ²Siguru nabalitaan mi ra ka ang pinagpiarana

---

j 2:18 Roma 8:15, 26-27; Judas 20^k 2:20 Yang batung atia, sinambit ka tung Mateo 21:42; Marcos 12:10; Lucas 20:17; Mga Binuat-buatan 4:11; 1 Pedro 2:6-7. ¹ 3:1 Taa ra ilem pukisay ni Pablo yang gustu nang ianing ay natetenged naisip na ra ang baklu ra sugpatay na tia, may sasang durug kaimpurtanti ang dapat dang tukawen nang sambiten. Baklu sugpatay na, duun tung 3:14.

ra yang Dios ta sasang katengdananu ig nagapaktelaw ra ka dayun anyang pagparakawutun yang bitala na ang para ikaayen mi. ³Ay pinabunayaganaw ra anyang pinapagintindi ta maayen natetenged tung planu nang nagaegteman na pa rin tiing tukaw ang sigun tung kamtangan na, ya ray isinulatu ta diput ka ilem. ⁴Ig mintras nagabasa mi tia, maskean mi ra kung unu pay pagirintindien tung planu nang atia ang ya ray ipiniar na tung ni Jesu-Cristong magpapanaw. ⁵Yang planu nang atia, indi ka man ipinabunayag na tung mga tau ta namagtukaw ang mga panimpu. Piru numanyan ipinagpabunayag na ra tung mga taung kumpurming pinilik na, maging yaming mga apustul maging mga manigpalatay man ekel tung Espiritu Santong nagpasanag tung mga painu-inu yamen. ⁶Maning taa yang palaksu yang planu nang atia. Pati yang belagan mga Judio puidi ra kang pakaayenen yang Dios, kasiraan da ka tanira yang mga Judio. Puidi ra kang pasakepen na tung mga tauan nang baklung paeyang na, kasiraan da ka tanira yang mga Judio. Puidi ra kang pakdulan na ta kalibrian nira ang pinangakuan na tung kumpurming tinu pay magtalig yang sadili nira tung ni Jesu-Cristo, kasiraan da ka tanira yang mga Judio. Mainabu ra tia kung mananged da tung Matinlung Balitang nagipagpakawut da tung nira. ⁷Kung natetenged tung balitang atia, yuu nagyari rang sasang manigparakawutun natetenged ilem tung kaneeman ang ipinagpaita yang Dios tung yeen. Pinanuntan na ra ka dayun ta tawang nang dakulu ay pinaktelaw ra anya ta maayen ang para kayananung magpapanaw tung balitang atiang ipinagpiar na tung yeen. ⁸Teed mi tia! Agad na pa andang pisan ay natengeran na tung yeen, agad na pa yuu ra kay pinakaaranek ang pisan ta pagkabetang kung ikumpalar pa tung kadaklan ang binuat da ka yang Dios ang mga kinasakpan na, piru yuu pay binuluntaran nang piniaran ta katengdananung magparakawutun yang Matinlung Balita tung maning tung numyung belagan mga Judio! Yang kamtangan na ay natetenged tung kalibrian ang gustu ni Jesu-Cristong iparawat tung mga tau ang yang kantidad yang kaayenan na, inding pisan mapasing-siringan. ⁹Bilang magparasanagenaw kung ya pa agaring ininabu na ra ka enged yang ipinagplanu nang atia ang disti pa atiang primiru inegteman na pa rin ang tanya ka man ay may kalalangan tung tanan natetenged yay nagimu yang tanan ang bagay. ¹⁰Yang pagasikad nang nagegtem atii kanay ay ugud simanyan tung panimpung naa, may sasang baklung eyang ang mapaita na tung tanan ang kinalasi-kalasi ta mga taung indi nagaita ang may mga kagaeman nira duun tung tinaluk^m.

---

^m **3:10** Lugud da asan yang mga angil ang pagapanuwul yang Dios asta ti Satanas mismu may yang tanan ang pagapanuwul na, maskin pamamutul tung mga tau, maskin indi man. Sinambit ka tung 1:21 may 6:12.

Ay kung maita ra nganing nira yang pagsarasaan yang mga tumatalig, mga Judio kag belag, asan da enged nga maladmalaray nira kung ya pa agarig kawawayangen yang isip nang pagpapanaw tung planu nang atia ang yang kawawayangen na bistu ra tung luluwaan nang sari-saring apiktar nang pulus matitinlu. ¹¹Planu na kang lagi tia disti pa atiang indi na pa nagaimu yang kaliwutan. Ang pagkatapus numanyan inenged na rang ipinapanaw ekel tung pinagtalus ni Jesu-Cristo ang ya ra ka man ay nagyaring Ginuu tang may kalalangan tung yaten. ¹²Natetenged tung ni Ginuu tang nagapakapulitan tang panaligan, maliway ra yang dalam ang pagpalengetan ta tung Dios ang anda rang pisan ay pagenteran tang magampu tung anya. ¹³Kapurisu yang nagaingaluku enged tung numyu, ang belag yay panluwayan mi yang mga kaliwagan ang naang nagabalitaan ming nagapasaranu tani, kung indi, ya ngani ay ikadengegay ming magdemdem ang yang nagipagagwantaw tung tanan ang naa ay natetenged da ilem tung pagmaalu tung numyung belagan mga Judio ang para tung ikaayen mi.

Yang Kamtangan Yang Nagipagampu Ni Pablo Para Tung Nira (3:14-21)

¹⁴Kapurisu, natetenged tung binuat yang Dios ang atia ang pinapagsarasaamu ra ka man anya yang mga putul ming mga Judio, yuu ra nga luud tung katalungaan yang Ama tang Dios ang pagampu para tung numyu. ¹⁵Tanya ka man yang pinakaama yang intirung pamalay-walay na maging duun da tung langit, maging tani pa tung katanekan man. ¹⁶Yay makagagaem ang andang pisan ay kakulangan yang masarangan na. Yang nagipagampuu tung anya ang patentenen na ra ta mupia yang mga kinaisipan ming magusuy ta ustu tung kalelyagan ni Ginuung Jesus ekel tung pagurubraen yang Espiritu Santong nagapatinir na tung numyu. ¹⁷Yang sam bilug pang nagaingaluku tung anya ang ekel tung pagtaraligen ming bugus tung ni Ginuung Jesus, tanya mismu yay lugtan ming masadiliamu ra enged anya ang yang kabilangan na sasa may sasa tung numyu gustu nang pakeenan ang katulad ka tung sasang taung keen kang lagi tung balay na. Asanamu ra nga paeyangay na ta paggeregmaan ming magpurutul ang tedek tung mga pupusukun mi ang maskin unu pay mainabu, indi ra ka enged maunu pa yang pagpurutulan mi. ¹⁸Ya ray kaministiran mi ay ugud asanamu ra ngaeyangay ta ipagpamaresmes mi ta maayen kasiraanamu ra kang magpurutul, kung unu pa enged ay kantidad yang gegma ni Jesu-Cristong ibinuluntad na tung numyu, kung unu pa enged agkawayang, kung unu pa enged agkatawing, kung unu pa enged agkaabwat, kung unu pa enged agkaadalem. ¹⁹Kag yadwa pa, belagan ilem ya nga maresmesay mi yang kantidad yang gegma na, kung indi, demet da ka enged tung mga isip mi yang kantidad nang indi enged masangkad-sangkad yang kadaralemen na ugud yang pagkatau mi pati mga pagurubraen mi mas pang magatu rang magatu tung pagkadios yang Dios ang timlat.

²⁰Yang Ampuan tang Dios may kaya nang magbuat ta subrang subra pa tung nagaingaluk ta tung anya, subra pa ngani tung kawutun yang mga isip ta ekel tung kagaeman nang pagirimakluen tung yaten. ²¹Dapat ang tanyay mapadengegan ang asta ra ilem tung sampang anda enged ang pisan ay kabuntut-buntukan na. Yang ikadengeg na enged ya ra yang intirung kabilugan yang mga tumatalig ang kada sam pundaan, kasiraan da ka tanira ni Jesu-Cristong yay pagmangulu tung nira.

Magkamaningan da ka man tia!

**Nagapabilugan Da Ni Pablo Yang Pagsarasaan Nirang
Magpurutul Tung Ni Ginuung Jesus (4:1-6)**

4 ¹Kapurisu natetenged tung tanan ang atiang binuat yang Dios para tung numyu, ta yeen ang sasang prisu tani natetenged ka man tung pangeranganu tung ni Ginuung Jesus, may sasang gustuung gustung ingalukun tung numyu. Yang pagpangabui mi tung kaldaw-kaldaw, eklan mi tung uyun tung pinalanu kang lagi yang Dios para tung yaten ang kumpurming bintang nang magpagaem tung ni Ginuung Jesus. ²Yang paagyatan mi ang magpararanekanamu sasa may sasa ig magaramumuanamu kang magparaurayan. Magaragwantaanamu kang magparasinsiaan natetenged tung paggeregmaan ming magpurutul. ³Yang paawatan mi enged ang asikasuen ya ra yang pagsarasaan ming magpurutul ang ya ra ka man ay ipinagpaeyang yang Espiritu Santo tung numyu. Anday dumang papanaw mi tia, kung indi, pirmiamung magberegkes-begkesan ang maguruyunan ta matinlu. ⁴Teed mi tiang nagadapatan yang pagsarasaan tang magpurutul! Yang kaalimbawaan tang tanan maning pa tung sa nga tinangunianita ra ilem, sam bilug ka ilem yang Espiritu Santong pagtinir tung yaten ang tanan, sam bilug ka ilem yang kaayenan ang nagipagpakisewat tang tanan ang yang pagpakisewat tang naa, minyang da tung mga isip ta atiang pagbeteng yang Dios tung yaten ang magpagaem tung ni Ginuung Jesus. ⁵Sam bilug ka ilem yang nagatingara tang Ginuu tang may kalalangan tung yaten ang tanan. Sasa ka ilem yang kamatuuran ang nagapananged tang tanan. Sasa ka ilem yang nagadapatan na yang pagpabenyag tang tanan. ⁶Sam bilug ka ilem yang Dios ang nagatuuan ta ang ya ra ka man ay nagyari rang Ama tang tanan ang mga tumatalig. Yay paggaraemen tung yaten ang tanan, ya kay panuwul tung yaten ang tanan, ig ya kay pagtinir ang pagpakigsasa tung yaten ang tanan. Purisu dapat tung pagkasambilug yang nagkarasambitung atia, asan da ipaatuy ta yang pagsarasaan tang magpurutul.

**Natetenged Tung Tanan Ang Mga Tumatalig Ang Yay Maning Pa Tung
Tinanguni Ni Jesu-Cristo Taa Tung Kaliwutan Ang Naa (4:7-16)**

⁷Dispuis pa, sasa may sasa tung yaten, pinamakdulanita ra ni Jesu-Cristo ta abilidad tang para magamit ta tung panirbian ta tung anya.

Sinagpakdulayita anya ta anya-anyang abilidad ang maning pa tung ipinasukat na tung mga sadili ta sasa may sasa. ⁸Talagang matuud tiang nagianingu ay uyun tung sasang napabtang tung kasulatan ang maganing,

“Atiing pagpaabwat na, duru-durung mga kuntrariung pinandeeg nang ang yay nagapangguyuran na ang para ipailala na rang pinandeeg na ra tanira. Pagkatapus nagpamakdul-pakdul da ta mga rigalu tung mga tauan na,” maganing”.

⁹Numanyan unu pa wasu ay gustu nang inang ang tanya unu nagpaabwat da, kung indi, tukaw rang nagparanek taa tung katanekan.

¹⁰Yang nagparanek ya mismu yang nagpaabwat duun enged tung kaabwat-abwatan ang pisan yang langit ugud tung uri, yang tanan ang bagay luwus dang papagsasaen nang ipampaulik tung dating nabtangan nirang pagturuunan pa rin.

¹¹Dispuis, tanya mismu yang nagpamakdul-pakdul ta mga abilidad tung mga tauan na. Yang duma pinamakdulan na ta kaya nirang para maging mga apustul na. Yang duma, pinamakdulan na ta kaya nirang para mapagpadapat yang kumpurming nagipaeyang yang Espiritu Santo tung mga painu-inu nira. Yang duma, pinamakdulan na ta kaya nira ang para tung pagliliwutun nira, maayen ang magparakawutun yang Matinlung Balita tung mga taung indi pa naganggel. Yang duma pinamakdulan na ta kaya nirang para mapagpadagen-dagen ta maayen tung mga kaarumanan nirang mga tumatalig ang kada sam pundaan ig maayen kang magturuulkanen tung nira natetenged tung mga kalelyagan yang Dios ang yay dapat ang usuyun nira. ¹²Pinamakdulan na nganing yang mga kaya nirang mga maning tia ay ugud ya ray magamit nirang magurugyaten tung mga aruman nira ugud simpan da tanirang masigpeges yang nira-nirang turnung manirbian ta ustu tung ni Jesu-Cristo ig manirbian da ka tung mga kaarumanan nira. Yang katuyuan na enged tia, ay ugud tanirang tanan ang yay maning pa tung tinanguni na, kung tung balay pa ipananglitayu, asan da magbaked ang magbaked. ¹³Ay tung maning tiang palaksu, kasiraanita rang tanan ang masalapay tung nagipasalapay yang Dios tung yaten ang itang tanan ang mga tumatalig magsarasaanita ra ta pagirintindien tung kamatuuran ig tung pagpabetang ta tung ni Jesu-Cristo kung unu

---

ⁿ 4:8 Ingkelan ni Pablo tung Mga Karantaen 68:18. Yang palaksu na atii kanay ay natetenged tung sasang iniral ang nandeeg da tung gira ang pagkatapus nanungul da tung sasang bukatud duun tung Jerusalem ang may mga kuntrariung nagkarabiag na ang yay nagapangguyuran na ang para duun da magpailala ang pinirdi na ra tanira. Pagkatapus namakdul-pakdul da dayun ta mga rigalu tung mga tauan na. Purisu nagkaanggid-anggid da tung ni Jesu-Cristong nagpaabwat da duun tung langit ang pagkatapus namakdul-pakdul da ta mga abilidad tung mga tauan na.

pay nagadapatan yang pangguuy tung anyang Ana Yang Dios. ¹⁴Atia, indiita ra manulad tung mga mamula ang erekel-ekelan ta kulu. Kung ipananglit pa tung pagsaraayen tung teeb, indiita ra ka masarangan ang ibelwel ta maskin unu pang paletay ang magsampi tung yaten ang ya ray kaalimbawaan yang duma-rumang nagitulduk ta mga taung mandaraya ang durug kaansianung magbaliskad tung kamatuuran. ¹⁵Kung indi, padayunan tang usuyun yang matuud ang nagitulduk ig ya ra kay ipagpakigkesen ta tung mga kaarumanan ta ang bistu ka yang pagmaal ta tung nira. Tung maning tiang palaksu, asanita ra magminepet tung pagirintindien ta tung mga kalelyagan ni Jesu-Cristo ang yay maning pa tung sasang kulu ta. ¹⁶Ekel tung paggaraemen na tung yaten ang mga tumatalig ang ita maning pa tung tinanguni na taa tung kaliwatan ang naa, nagapagturunuanita ta matinlung nagapagberegkes-begkesan. Magkapariuita tung mga parti-parti yang mga tinanguni ta ang pagturunuan ka ta matinlung pagberegkes-begkesan ekel tung mga ulaan na may yang kaulatan nang pagsurugpat-sugpat. Katulad ka tung nira ang may anya-anya kang turnu, itang maning pa tung tinanguni ni Ginuung Jesus, ya ka. Ig disir, kung maggeregmaanita ta ustung magpurutul ig masigubligarita ka tung anya-anyang turnu ang katulad ka tung dapat ang buaten ta, yang intirung kabilugan yang mga tumatalig ang salegsa-salegsang pundaan, asan da ka magdakul ang magdakul ig asan da ka mangtel ang mangtel.

Dapat Ang Yang Dati Mapaklian Da Yang Baklu (4:17-24)

¹⁷Kapurisu, kumus nagaintindian mi ra siguru yang nagianingung atia ig natetenged tung katengdananung ipinagpiar ni Ginuu ta tung yeen ang mangerenganaw tung anya, ya ra taa yang dapat ang ipagpaamanu ta mupia tung numyu asan. Indiamu ra engaged magpadayun ang magusuy tung mga ugali yang kadaklan ang mga kaarumanan ming anda engaged ay gustu nirang magusuy tung kalelyagan yang Dios. Ay yang nagapasikaran nirang pirmi ya ra ilem yang pagirisipen nirang anda engaged ay kakuinta-kuinta na. ¹⁸Ay ya pa agari, nakiklepan da yang mga kinaisipan nira. Alawid pa tung Dios ay indi pa nganing ageyangan ta baklung pagkatau ang nagipaeyang na^o. Yay nagabtangan nira natetenged engaged nirang pagpakuindi tung kamatuuran ay pinakiput da nira yang isip nira ang para indi ra makleran. ¹⁹Yang mga taung mga maning tia, kumus namateltel da, indi ra mapagsuspindi tung mga kalelyagan nira, kung indi, pagpagamen da ka engaged tung maskin unu pang pagurubraenay ang malalaway ang anda ray teregkaan yang nagalelyagan nirang papsawan. ²⁰Piru ta yamu, talagang belag dang

◦ 4:18 Juan 3:3, 5; 1 Corinto 2:14; Tito 3:5; 1 Pedro 1:23

maning tia yang naintindian mi tung ni Jesu-Cristo. ²¹ Simpri nagngel mi ra ka yang balita natetenged tung anya ig atiang pagtalig mi yang mga sadili mi tung anya, tinuldukanamu rang lagi kung ya pa agaring magusuyamu ra tung kalelyagan na. Yang ipinagtulduk tung numyu tung uras ang atii, uyun ang pisan tung tamang nagitulduk ang liit tung anya. ²² Ay tinuldukanamu ra ang katulad ka tung awel ang dutdut da ang yag luasay ming iplek, dapat ang ya ra ka lipatay mi yang dating pagkatau mi ang duun da rin nga bistu tung dating mga ubra-ubra mi. Aywa indiamu ra aganingenu, ay kipurki asan da rin nga diaduy mi yang mga sadili mi natetenged tung mga kalelyagan ming atiang nagekel ta daya tung numyu. ²³ Dispuis, tinuldukanamu ra ka dayun ang yang pagirisipen mi piringing ya agipaimakluay mi tung Espiritu Santo. ²⁴ Bilang yang panlipat mi tung dating pagkatau mi, nunut da ka ta pagpaita mi yang baklu ang katulad ka tung awel ang baklung suut. Ay kipurki yang baklung pagkatau ming atia ipinaeyang nganing yang Dios tung numyu ang para magatuamu ra tung anya. Ay asan da tung numyu ngaitaay ta mga tau yang mga ugali na mismu ang pulus ilem tung magkatama yang pagburuaten na ig pulus ilem limpiung pisan. Kung maning tia yay maita tung mga buat-buat mi, intunsis pagusuyamu ra ka man ang matuud tung kamatuuran ang itinulduk da tung numyu.

**Nagapapagsunaid Na Yang Dapat Ang Iplek Nira May
Yang Kapakli Nang Dapat Tumanen Nira (4:25-5:2)**

²⁵ Kapurisu, kumus dapat ang paklian mi ra yang dati ta baklu ang katulad tung nagianingu^p, dapat ang iplek mi yang pagburuklien. Yang kapakli na, kumpurming unu pay ianing mi tung mga aruman mi pulus da ilem yang matuud. Kipurki kung indi mi iplek tia, asan da nga rangaay mi yang pagpurutulan mi. Ay itang tanan maning pa tung mga parti-parti yang sa nga tinangunian da ilem ang pagberegkes-begkesan. ²⁶ Kung alimbawa masilagamu, ya rag palamigay mi yang isip mi ugud indi makanayan ta ipagbuat mi ta kasalanan tung sasang putul mi. Purisu indi mi ra engaged pasalpan ta kaldaw yang kasisilagen mi. ²⁷ Ay kung temtemen mi, asan da nga pakdulay mi ti Satanas ta mapatielan nang magrangga tung pagpurutulan mi tung ni Ginuu ta. ²⁸ Kung may asan tung numyung takawan pa rin atiang indi pa nagapagsuku tung ni Ginuung Jesus, indi na ra engaged balikan ang egnaan. Kung indi, numanyan magpakabedlay rang mangita ang yang mga kalima nang atiang mabtik pa rin ang manakaw, ya ray gamiten nang ipabtik tung ubrang matitinlu ugud maita ta mga kaministiran na ig may matawang na pa tung aruman nang nagaliwagan. ²⁹ Indiamu ra ka magpalagpak

---

^p 4:25 Bilang yang pinaganing na tung 4:17-24.

ta mga bitalang makararangga tung mga aruman mi, kung indi, yang ibitala mi ya ra ilem yang may tawang na ig asan da ka kemtel yang mga isip nirang kumpurming pamati ang sikad-sikad ka tung pangaministiran enged nirang magngel tung uras ang atia ay ugud asan da nga tawangay mi ta mupia yang sasa may sasa tung nira. ³⁰Ay kung magpaluaamu pa ta mga bitalang makararangga, asan da nga pakdulay mi ta pagseeyan na yang Espiritu Santong pinatinir da yang Dios tung numyu. Tanya maning pa tung sasang iminarka na tung numyu ang yamu talagang anya rang sadili ang asta kawutun da ilem yang uras ang ipagpalibri na ra enged ang pisan tung numyu tung tanan ang mga malalain^q. ³¹Ipamlek mi ra ka yang kasisilagen mi ang muya maglelpakenamu rang magsuruayan ta ereketan. Pati yang kaerep ming subra ang muya mabugsu ra tung demet, iplek mi ra ka. Tabtawen mi ra ka yang pagliluwaken pati pagduruminaren, asta yang maskin unu pa man ang kalalainenay ta isip, ya ka, ipamlek mi ra kang luwus. ³²Yang kapakli na maning taa: magparaitaanamu ra ta kaneeman may kaneeman, magirildawanamu ra kang magparatawaran ang duun da ipatupuay mi tung pagpatawad yang Dios tung numyung diwaldi ilem.

5 ¹Purisu kumus mga anaamu ra ka man yang Dios ang nagagegmaan na ta duru, kaministiran ang yang usuyun mi ya ra yang irinsia yang Ama ming maginegmaen. ²Purisu kaldaw-kaldaw, maskin unu pay buaten mi, pirmiamung magpaita ta gegma mi tung mga aruman mi ang katulad ka tung ni Jesu-Cristong nagpaita yang gegma nang lutuk tung yaten atiing pagpatumbas na yang sadiling linawa na ang para ipalibriita ra anyang tapnayan. Bilang yang sadiling tinanguni na mismu yay maning pa tung idinasag nang inintriga tung Dios ang yang pisan ay nauyunan na.

Nagapaamanan Nang Indi Ra Enged Magbalik Tung Mga Ubra-ubrang Makiklep Natetenged Lugud Da Tanira Tung Masadlaw (5:3-14)

³Indi ra ka enged magkabagay tung numyung linimpiuan da yang Dios ang mangumbaway ubin mangunlalii. Indiamu ra ka maggamit yang pagkalalii mi ubin pagkabaway mi ang baliskad tung katuyuan yang Dios ang nagimu. Indiamu ra ka magamluk tung mga kaayenan ang pangkaliwutanen ka ilem^r. Dapat ang indi ra enged magabir yang mga ubra-ubrang atia asan tung numyung sam pundaan ugud andang pisan ay mabalita ta duma may duma ang maning taa maning duun yang ugali mi. ⁴Pati pagkuruintuen ta makagagamen ta isip tung kalawayan may pangesen-kesen ang anday tumuy na, asta intrimis ang may pagkamalaway na, luwus mi ra kang lipaten ang iplek. Kipurki tia

^q 4:30 Balikan yang sinambit ni Pablo tung 1:13-14. ^r 5:3 Mateo 6:24

indi ra ka engaged magkabagay tung yaten. Kung indi, yang matinlung paagyatan ming pagkeresenan, ya ra yang pagtarawangen yang Ampuan ta tung yaten ang ya ray pasalamatan ta tung anya ta dakulung pagpasalamat. ⁵Kipurki papatandaan mi ta maayen yang bitalaung naa. Kumpurming tinu pay kumbawaynen ubin kunlaliien, ubin kadagmitan ang paggamit yang pagkalalii na ubin pagkabaway na ang baliskad tung katuyuan yang Dios, ubin kadagmitan ang pagamluk tung mga kaayenan ang pangkaliwutanen ka ilem ang ya si ay nagipakli na tung Dios ang yay nagapalusuan na ta gegma na, yang mga taung maning tia yang pagurubraen nira, indi ra engaged pampaintraen yang Dios tung paggaraemen nira ni Jesu-Cristo tung kaliwutan ang baklu⁵.

⁶Ta yamu, indiamu ra engaged magpadaya tung duma ang durug katatalig yang pangatadlengan nira ang yang mga ubra-ubrang atia, gesye ilem ang bagay. Bukli ra ilem tia, ay kipurki yang pisan ay ipagsintinsia yang Dios tung kalainan ang anday katapus-tapusan na tung mga taung kumpurming pagpasuag tung kalelyagan na. ⁷Purisu indiamu ra engaged magpaguyud tung nira ang magpakled tung mga ubra-ubrang mga maning tia. ⁸Ay kipurki demdemen mi. Yang tukaw makiklep yang palaksu yang pagirisipen mi, piru numanyan nasadlawanamu ra natetenged tung pagkarapulitan mi ni Ginuung Jesus. Ig disir, kaministiran ang yang tanan ang mga pagurubraen mi asan ipausuyay ming pirmi tung masadlaw. ⁹Kipurki yang maita tung sasang taung nasadlawan da, pulus tung matinlu yang mga ubra-ubra na, pulus tung magkatama, ig pulus ka tung matuud ang anday buklian. ¹⁰Purisu pirming timbang-timbangan mi ta maayen tung mga isip mi kung unu pay nagauyunan ni Ginuu ta may yang indi. ¹¹⁻¹²Indiamu ra engaged magpaguyud tung nirang magpakled tung mga ubra-ubra nirang makiklep ang anda engaged ang pisan ay ikaayen mi asan. Kipurki yang pagabuat nira tung taluk, durung pisan agkakaeyak, maskin tung pagsambit ilem. Kung indi, maning pa tung ya pasinggatay mi ta masadlaw, bilang paitaan mi ta mga pagurulagen ming masadlaw ugud basi pa ra ilem asan da nga bilugay nira kung unu pag kalain yang pagabuat nira. ¹³⁻¹⁴Kung unu pay masingkatan ta masadlaw, bistu rang pisan kung unu pa engaged ang klasiay ig kumpurming unu pay nabistu ra, puiding mapunas da yang masadlaw ang para maging masadlaw ra ka. Ya ra ka man nganing ay nagadapatan yang mga sarabyen ta sasang kanta ang maganing,

---

⁵ 5:5 Pariu ta lagpak tung isinulat ni Pablo tung 1 Corinto 6:9-10; Galacia 5:21, may Colosas 3:5.

“Eey, kung tinu pay agelken pa, mapuawa ra! Magbanguna rang magliit asan tung mga aruman mung pamanalugpatay pa tung Dios, ay pasadlawana ra ni Jesu-Cristo,” agaaning^t.

**Natetenged Tung Pagurulagen Yang Mga Tumatalig
Ang Mawayang Ta Kinaisipan (5:15-21)**

¹⁵Purisu amligan mi ra ta maayen yang mga pagurubraen mi. Indiamu ra magpabung tung duma ang kiput pa yang isip nira, kung indi, yang mawayang ta kinaisipan ya ray pambungan mi. ¹⁶Bilang kada may lugar mi, alistuamu rang magpaita tung mga kaarumanan mi kung unu pag katinlu yang pagkatau ming atiang baklu ang puidi kang maeklan nira tung ni Ginuung Jesus. Kaministiran ang alistuamu ay natetenged durug kalain yang palaksu yang sistimang pagandar taa tung kaliwatan ang naa. ¹⁷Purisu ya ray nagatengeran na ang indiamu enged magbinuin-buin, kung indi, intindien mi ra ta mupia kung unu pay nagalelyagan yang Dios ang yay tumanen mi. ¹⁸Sasa ra asan tung panginem. Indiamu enged magpabaleng ay kipurki kung balengita, malpes da ilem ang malaknanita rang magbuat ta ikarangga yang pagkatau ta. Kung indi, magpamanguluamu rang pirmi tung Espiritu Santo. ¹⁹Ekel tung pagpamangulu mi tung anya, kung magsaragpunamu ra nganing ang magpurutul, asanamu ra nga paeyangay na ta mga matitinlung kunsiu ang para ya ray magamit ming magparaketel-ketelanamu ra ta kinaisipan may kinaisipan. Palakanen na ra ka anya dayun yang mga isip ming magkanta ta duma-rumang kanta, maging mga karantaen ang atiang napabtang da kang lagi tung kasulatan^u, maging mga dating karantaen ming nagipagdayaw, maging mga kantang baklung paeyang yang Espiritu Santo tung mga isip mi. Tawanganamu ra ka anya ang para tedek ang pisan tung mga pupusukun mi yang magkantaen mi ubin yang magtugtugun mi ang uyun kang pisan tung ni Ginuu tang ya kay nagapanggelan mi. ²⁰Asanamu ra kang pirmi nga paeyangay na ta ipagpasalamat mi ta muya-muya tung Dios ang ya ra kay nagyaring Ama ta. Ya ray mabuat mi maskin unu pay nagapanawan mi ig duun ka agipapanaway mi tung ni Jesu-Cristong pangerengan tung yaten duun tung katalungaan na mismu. ²¹Asanamu ra ka nga paeyangay na ta gustu ming magpararanekan ang magpurutul natetenged may pangamanan mi ang nusias makapa-kapaan mi yang gustu ni Jesu-Cristong ipausuy na ra rin tung numyu^v.

Natetenged Tung Pagkarasawaen Ang Nagauyunan Yang Dios (5:22-33)

²²Pati yamung mga baway, ya ka, magparanekamu kang pirming magpalalang tung kasawa mi. Yang pagpabetang mi tung pagparanek

^t 5:13-14 Isaias 26:19; 51:17; 52:1; 60:1   ^u 5:19 Bilang yang Mga Karantaen.

^v 5:21 Santiago 1:20

ming atia tung nira, ya kay pagparanek mi tung ni Jesu-Cristo mismu. ²³Ay ya pa agari, yang lalii yay maning pa tung kulung pagmangulu tung kasawa na ang katulad ka tung ni Ginuu ta ang ya kay maning pa tung kulu ang pagmangulu tung intirung kabilugan yang mga tumatalig tung anya. Ay tanya ka man mismu yang Mananapnay tung nirang tanan ang yay maning pa tung tinanguni na. ²⁴Katulad tung pagparanek nirang tanan tung anya, ya ra kay suaren yang mga baway ang magparanek tung mga kasawa nira maskin tung unu pang bagayay.

²⁵Pati yamung mga lalii, maalen mi enged ta maayen yang mga kasawa mi ang katulad ka tung pagmaal ni Jesu-Cristo tung yaten ang tanan ang mga tumatalig ang asta ra ilem nagpatumbas da yang sadiling linawa na ang para asan da nga pasapulay na yang sintinsia yang Dios ang dumangat da rin tung yaten. ²⁶Ya ray pinasaran na ugud asanita ra nga pabagayay na tung Dios bilang asanita ra nga punasay nang pisan tung tanan ang mga kasalanan ta ang maning pa tung itag diguay na tung waing piskan-piskan ang ya ra ka man yang kaalimbawaan yang Matinlung Balita natetenged tung kalibrian ang yay pinananged ta. ²⁷Yang katuyuan nang nagpamunas tung yaten ay ugud tung uri, tanya ra mismu ay magpakdeng tung yaten tung katalungaan na ang itang tanan masusulaw rang telengan ang magatu kang pisan tung pagkabetang na. Bilang yang gustu na ang ita manulad tung sasang baway ang andang pisan ay mansa-mansa na pati kareres tung ulit na ubin maskin unu pa man ang pagkakulangay, kung indi, limpiuita rang pisan tung pagterelengen na ang anda rang pisan ay mabangdan na tung yaten. ²⁸Purisu ta yamung mga lalii, kumus maning da ka man tia yang pagmaal ni Jesu-Cristo tung yaten ang tanan ang mga tumatalig ang ita ka man ay maning pa tung tinanguni na, dapat ang yay mulidung pausuyan ming pagmaal tung mga kasawa mi. Bilang yang pagmaal mi tung mga kasawa mi, asan da ipatupuay mi tung pagmaal mi tung sadiling tinanguni mi. Kipurki yang sasang lalii ang pagmaal tung kasawa na, katimbang nang yang sadili na mismu ya kay nagamaal na. Ay tanirang magkasawa pagkabelak ta tinanguni. ²⁹Kipurki anday tau ang yang sadiling tinanguni na ya pay maglawayan na, kung indi, yag padagen-dagenay na ta mupia ang katulad ka tung pagpadagen-dagen ni Jesu-Cristo tung intirung kabilugan yang mga tumatalig. ³⁰Ay kipurki itay maning pa tung mga parti-parti mismu yang tinanguni na.

³¹Ibaliku ra kanay tung pagkarasawaen yang duruang magkasawa. May sasang bitalang napabtang tung kasulatan ang maning taa yang palaksu na:

“Ya ra kay natengeran na ang kung mangasawa ra nganing yang sasang lalii, magpablag da tung ni tatay na may tung ni nanay

na ang para magpakiumung da tung kasawa na ang pagkatapus tanirang durua, maging sa nga tinangunian da ilem,” maganing^w.
³²Asan tung sam bulus ang atiang nagaulitu, may sasang linegdangan nang durug ka impurtanti ang atiang tukaw pa, indi pa nagipabunayag yang Dios. Piru simanyan, kumus ipinagpabunayag na ra tung yeen, magkabagay ka ang yang sam bulus ang atia ya ray buatenung sasang pananglitan yang intirung kabilugan yang mga tumatalig durua tanira ni Jesu-Cristo ang yang pagsasaan nira pariu ka tung pagsasaan ta duruang magkasawa. ³³Ugaring indi ta enged paglipatan ang may nagadapatan na kang magkatamang pisan tung magkasawa. Ta yamung mga lalii sasa may sasa masigmaalamu ta mupia tung anya-anyang kasawa ang asan da ipakpengay mi tung pagmaal mi tung mga sadili mi. Pati yamung mga baway, masiggalangamu ka ta ustu tung kasawa mi ang nunut da ka ta pangaman mi ang muya mapagpalandawamu pa tung anya.

**Natetenged Tung Matitinlung Ugaling Usuyun
Yang Maggirinikanan (6:1-4)**

6 ¹Yamung mga mamula, magpanangeramu rang pirmi tung mga ginikanan mi. Kipurki yang pagpananged mi tung nira, ya kay pagpananged mi tung ni Ginuu tang Jesus ang talagang yay magkatamang buaten mi. ²⁻³Demdemen mi ra ka kanay yang sasang katuwulan ang ipinagpadapat yang Dios ang maganing,
 “Galangen mu ti tatay mu may ti nanay mu,” agaaning^x.
 Nagaskean mi tia, yay pinakaimpurtanting katuwulan ang dapat intindien ming mga mamula. Pinanuntan na pa ngani ta pangaku na ang maganing,
 “Yay tumanen mu ugud magkatinlu ra yang pagkabetang mu ig malawig da ka yang kabui mu tung katanekan,” agaaning^y.
⁴Pati yamung mga ginikanan, kapin da enged yamung mga tatay, indi mi lalangan yang mga ana mi ta belag dang sukat ang pagkalalangan ang muya ya ray makanayan ta ikaerep nira tung numyung ipagsungun. Kung indi, eklan mi tung matinlung pasais yang pagparadakulun mi tung nira. Isipen ming lagi ang kung alimbawa ti Ginuung Jesus din ay ginikanan nira, kung ya pa agari yang mga pasais nang manuldukan kag magdisiplina tung nira ang may kanunut na kang gegma.

**Natetenged Tung Matinlung Ugaling Usuyun Yang Mga
Kirepen May Yang Mga Agalen Nira (6:5-9)**

⁵Yamung mga kirepen, magpanangeramu ra kang pirmi tung mga agalen mi taa tung katanekan ang tedek yang paggaralangen mi tung

---

^w 5:31 Genesis 2:24. Inulit ka na Mateo 19:5, ni Marcos 10:7-8 may ni Pablo (1 Corinto 6:16). ^x 6:2-3a Exodo 20:12a ^y 6:2-3b Exodo 20:12b

nira ang nunut da ka ta pangaman mi ang muya magkamaliamu pa ang katimbang nang ti Jesu-Cristo mismu yay pangagalenan mi. ⁶Indiamu enged magusuy tung dumang kirepen ang yang pagpakirepen nira nagapaderepan ilem nira kung tanira nagabantayan yang agalen nira. Kung indi, ta numyu, yang pagpabetang mi tung mga sadili mi yamu maning pa tung mga kirepenamu ni Jesu-Cristo mismung pagtuman yang kalelyagan yang Dios ang bilug tung mga isip mi. ⁷Eklan mi tung matinlung kinaisipan yang pagpakirepen mi tung nira ang katimbang nang belagan ilem yang sasa ka ilem ang masigkatau mi yang nagapakirepenan mi, kung indi, kapin pa enged ti Ginuu ta mismu. ⁸Sipurki nagaskean mi ra ka ang sasa may sasa tung yaten, maskin kirepen, maskin agalen, kumpurming unu pay nagabuat tang matinlu, balesanita ka enged ni Ginuu ta ta matinlu ka.

⁹Pati yamung may mga kirepen, ya ka. Yang pagerekelen mi tung nira, kaministiran ang eklan mi ra ka tung magkatama ang magkapariu ka tung nagianingu tung nira nungayna. Purisu ustu ra tiang pagpamaleg mi tung nira. Kipurki nagaskean mi ra ka ang ta yamu pati yang mga kirepen mi sam bilug ilem yang pangagalenan mi duun tung langit. Ang pagkatapus tung anya, andang pisan ay pinilikan, kung indi, pantay-pantay ilem.

Nagapasanagan Na Tanira Kung Ya Pa Agaring Mapanguntielan Nirang Batukan Na Satanas (6:10-20)

¹⁰Ya ra taa yang pagtapusanung bitala. Anday dumang pangkelan mi ta ketel ming magprusigir, sulumininti ilem ti Ginuu ta ang yay may kagaeman ang durug puiusa. ¹¹Telengan mi ra ilem yang sasang sundalu. Baklu ra magpasubu tung gira, magpasangkap da kanay ang anday kulang tung tinanguni nang para riparasiun da. Yamu ya ka, magpasangkapamu ra ka tung tanan ang gustu yang Dios ang ipasangkap na tung numyu ugud kayanan ming panguntielan ig batukan yang mga planung malain ni Satanas ang durug dalem yang sagusut na tung yaten. ¹²Ya ray dapat ang buaten mi ay kipurki yang nagabatukan mi enged belagan yang mga masigkatau mi, kung indi, ya ra yang tanan ang mga taung indi nagaita ang sari-saring klasing nagapanuwul ni Satanas^z. Tanira arabubwat ta kagaeman ang yay pamagkeremkemen tung dumarumang lugar tung bilug ang kaliwutan. Ya kay pamagerekelen tung makiklep ang naang nagatiniran ta kadaklan ang mga tau taa tung kaliwutan ig pamagtukud ka ta sari-saring mga malalain ang para tagaman da nirang ranggaen yang planu yang Dios ang gustu nang

---

^z 6:12 Muya-muyung sinambit ni Pablo. Asan da nga basaay ta tung Efeso 1:21; 2:2; 3:10; Colosas 1:16; 2:10, 15; Roma 8:38-39; 1 Corinto 15:24.

ipapanaw na tung yaten. ¹³Purisu ya ray natengeran na ang dapat magpasangkapamu ra engaged tung tanan ang gustu yang Dios ang ipasangkap na tung numyu ugud kung mamagpakigsangsang da nganing tung numyu yang mga kabatuk ming atia, mapanguntielan mi ra ta ustung batukan ang maskin arienamu pa nira, mabaked pa ka engaged yang paniel-tiel mi. ¹⁴Kaministiran ang magpakbungamu ra tung sasang sundalu ang baklu ra manalunga tung mga kabatuk na, magpasangkap da kanay ang para simpan dang magbatuk. Katulad tung anyang magtaked ta akes tung awa na ang para mabtik dang magulag, yang maning pa tung iakes mi, ang yamu pirling magusuy tung pitik yang kamatuuran ang liit tung Dios ang nunut da ka ta pamitala ming pulus matuud. Katulad ka tung sundalung magsapin ta lakub na tung debdeb na, yang maning pa ilakub mi ang yamu pirling magbuat ta pulus magkatama. ¹⁵Katulad ka tung sundalung magsuut ta sandalyas tung kakay na ang para mabaked da yang paniel-tiel nang manalunga tung mga kabatuk na, yamu ya ka. Ang para magbaked da ka yang paniel-tiel ming pagbatuk, pabilugan mi engaged ta mga isip mi yang nagadapatan yang Matinlung Balita kung ya pa agari yang pagpaulik yang Dios tung rilasyun ta tung anyang naglain da^a. ¹⁶Katulad tung sundalung maggamit ta kalasag ang ipanagang na tung tanan ang nagipagdali tung anya, yang maning pa tung ipanagang mi ang yamu pirling magtalig ta bugus tung ni Jesu-Cristong yay masarang ang magmanada tung numyu. Asan da ilem mapugdaw yang panuksu ni Satanas tung numyu ang yang kaalimbawaan na, maning pa tung mga deldeg ang magapuyan ang nagipagpamanak na tung numyu. ¹⁷Katulad tung sundalung may tudung nang makgat ang nagisuklub na tung kulu na ang para indi dultan ta matarem, yang maning pa tung isuklub mi tung mga kulu mi ya ra yang kasiguruan yang mga isip mi ang yamu pinakdulan da ka man yang Dios ta kalibrian ming durug baked. Katulad tung sundalung may sabling durug tarem ang ipagsibat na tung mga kabatuk na, yang maning pa tung sabli ang ipagsibat mi tung mga kabatuk ming atia, ya ra yang bitala yang Dios ang yay nagipagpademdem yang Espiritu Santo tung numyu. ¹⁸Tung pagpasangkap mi tung tanan ang atiang nagipasangkap yang Dios tung numyu, eklan mi tung pagarampuen mi ang yamug pagpatawang engaged ang pirmi tung Dios. Maskin unu pay mapanawan mi, luwus dang ipagampu mi tung anyang kumpurming unu pay ipaisip yang Espiritu Santo tung numyung ipagampu. Ya ra ka nganing ay ipagpaabtik ming ipagpaderep tung pagarampuen mi ang indiamu engaged magpaluway.

---

^a 6:15 "...pabilugan mi engaged ta mga isip mi yang nagadapatan yang Matinlung Balita..." Tung bitalang Giniriego, puidi kang maning taa yang palaksu na. "...pirmiamung riparasiun ang magpaintindi tung duma yang nagadapatan yang Matinlung Balita..."

Pati yang kadaklan ang mga kaarumanan ming mga tumatalig, indi mi enged paglipatan ang ipagampu ang parariuamu ka man ang binuat yang Dios ang mga tauan nang sadili. ¹⁹Kapin da enged yuu, iampuayaw ka numyu ang pasanaganaw yang Dios ta mga matitinlung bitalaenu ang mabalur ka yang isipung magpaintindi tung mga tau tani natetenged tung planung ipinagpabunayag na ang ya ra ka man yang kamtangan yang Matinlung Balita. ²⁰Ya ra ka nganing ay natengeran na ang yuung pangerengan tung anya yuu ra nga kedkeray ta kadina tani. Purisu ya ra nganing ay nagipagpaampu tung numyu ang pirlinging paktelen ni Ginuu ta yang isipu ugud indiauw enged manalaw ang magpakigtalunga tung mga tau tani ang katulad ka tung dapat ang buatenu.

**Natetenged Tung Ni Tikiko Ang Nagipaangay
Na Duun Tung Nira (6:21-22)**

²¹Buinu, ang para pati yamu maskean mi ra ka kung ya pa agari yang pagkarabetangenu tani, atia ra ti Tikiko ang pinapagekelu yang sulat ang atia. Ya ray magbawalitaen tung numyu. Tanya sasa kang putul tang nagamaalu ta duru ig sasa kang pagpaturuwulun ka tung ni Ginuu tang talagang mataligan ta. ²²Ya ra ka man taa yang ipinagpangayu asan tung numyu ay ugud maintindian mi ra ka kung unu pay pagkarabetangen yamen ang tanan tani ang para asan da ka nga paktelay na yang mga isip ming pagkeba-keba natetenged tung yamen^b.

**Yang Pagtapusan Enged Yang Sulat Ang Tanira
Si Ay Nagipagampu Na (6:23-24)**

²³Buinu, mga kaputulan ang kumpurming pinangawutan da yang sulat ang atia, nagipagampuamu ra yeen tung Ama tang Dios durua tanira ni Ginuung Jesu-Cristo ang paeyanganamu ra nirang pirmi ta paguruyunan ming matinlu. Kapin da enged ang ipaeyang na tung numyu ang maggeregmaanang magpurutul ang dedek tung mga isip mi ang nunut da ka ta pagtaraligen ming mabaked. ²⁴Dispuis pa, yang nagipagampu pa ang yamung tanan asan ang kumpurming dedek yang paggeregmaen na tung ni Ginuung Jesu-Cristo ang indi enged magrusaw, mas pang maispirinsiaan na yang kaneeman yang Dios ang pagpadagen-dagen tung anya.

*Ya ra ilem tia ay maaningu tung numyu,
Pablo*

---

^b 6:22 Maayen pang balikan ang basaen yang inaning na tung 3:13 ang yang mga kaliwagan ang nagapasaran na belagan ang yay panluwayan yang mga isip nira.